

Svar på medborgarförslag om avstånd till skolskjuts

Paragraf BUN Au § 66

Ärendenummer BUN 2026/0290-623

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskotts förslag till barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens beslut

1. Medborgarförslaget om att ändra avståndsgränsen för skolskjuts avslås.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit med förslag om ändrad avståndsgräns för rätt till skolskjuts. Av förslaget framgår att avståndet bör kortas mellan hem och busshållplats för elever i glesbygd och att barn inte ska behöva gå längre än 1500 m för att nå skolskjuts.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-06-22, § 81 att överlämna medborgarförslaget till barn- och utbildningsnämnden för beredning och beslut.

Bakgrund

I Tanums kommun är avståndsgränsen i dag två kilometer för elever i förskoleklass och tre kilometer för elever i grundskolans årskurs 1–9.

Förvaltningen har med anledning av medborgarförslaget gjort en översyn av kommunens nuvarande regler samt genomfört en omvärldsbevakning av vilka avståndsgränser som tillämpas i andra kommuner.

Rätt till skolskjuts

Enligt skollagen har elever i grundskola med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Rätten till skolskjuts är således inte enbart beroende av avståndet mellan hemmet och skolan. Kommunen ska även göra en individuell bedömning utifrån bland annat trafikförhållandena längs elevens skolväg.

Tanums kommuns avståndsgränser innebär därför inte att en elev som bor närmare skolan än den angivna avståndsgränsen alltid saknar rätt till skolskjuts, eller att den som har kortare än den angivna avståndsgränsen

till uppsamlingsplatsen aldrig blir beviljad taxi. Skolskjuts med alternativ transport kan beviljas även vid kortare avstånd om exempelvis trafikförhållandena innebär att eleven inte på ett säkert sätt kan ta sig till uppsamlingsplatsen.

Omvärldsbevakning

Förvaltningen har jämfört Tanums kommuns avståndsgränser med ett större antal andra kommuners regler för skolskjuts.

Omvärldsbevakningen visar att kommunerna använder olika modeller och att differentierade avståndsgränser, beroende på elevens ålder, är vanligt förekommande. Modeller där avståndsgränserna successivt ökar med elevens ålder förekommer i ett stort antal kommuner.

Tanums kommuns nuvarande avståndsgränser framstår mot denna bakgrund inte som avvikande i jämförelse med andra kommuner.

Förvaltningens bedömning

Tanums nuvarande riktlinjer innebär att uppsamlingsplatsen ska ligga inom två kilometer för elever i förskoleklass och tre kilometer för elever i årskurs 1–9. Förvaltningen bedömer att dessa avstånd inte avviker på något påtagligt sätt från vad som förekommer i andra kommuner.

Det finns också en saklig grund för att använda samma avstånd som utgångspunkt både vid bedömningen av rätten till skolskjuts och vid planeringen av avståndet till uppsamlingsplatsen. Om en viss gångsträcka under i övrigt goda trafikförhållanden bedöms vara rimlig när frågan är om en elev behöver skolskjuts på grund av färdvägens längd, finns det inte något självklart skäl att generellt bedöma en kortare sträcka som orimlig när eleven ska ta sig till en uppsamlingsplats.

Detta ska samtidigt skiljas från situationer där själva vägen till uppsamlingsplatsen innebär särskilda risker. Högsta förvaltningsdomstolen har tydliggjort att trafikförhållandena längs vägen mellan bostaden och uppsamlingsplatsen ska beaktas och att bedömningen ska göras utifrån omständigheterna för den enskilda eleven. Elevens ålder och trafikmognad ska då vägas in tillsammans med de faktiska trafikförhållandena. (HFD 2023 ref. 16, p. 14–17.)

Det innebär att en elev som på grund av exempelvis en särskilt trafikfarlig väg inte rimligen kan ta sig till den ordinarie uppsamlingsplatsen redan inom dagens regelverk kan få behovet prövat individuellt. En generell

sänkning av avståndet för samtliga elever är därför inte nödvändig för att hantera de situationer där avståndet eller vägen till hållplatsen faktiskt innebär ett problem.

En generell gräns på 1 500 meter skulle begränsa kommunens möjligheter att samordna skolskjutsen genom gemensamma uppsamlingsplatser. I en geografiskt stor och glest befolkad kommun kommer det innebära fler påstigningsplatser, förändrade körvägar och behov av ytterligare anslutningstransporter och taxi. Detta skulle öka både transportarbete och kostnader även i situationer där nuvarande väg till hållplatsen är trafiksäker och i övrigt lämplig.

Förslaget aktualiserar också frågan om hur begreppet glesbygd ska avgränsas. Det finns inte någon självklar eller entydig gräns för vilka elever som ska omfattas. En särskild 1 500-metersgräns enbart för vissa geografiska områden skulle därför kunna skapa gränsdragningsproblem och innebära att elever med i övrigt jämförbara förhållanden behandlas olika beroende på bostadsort. Förvaltningen bedömer att generella regler, kombinerade med individuella bedömningar när trafikförhållanden eller andra särskilda omständigheter motiverar det, ger en mer likvärdig och rättssäker ordning.

Förvaltningen bedömer sammantaget att Tanums nuvarande riktlinjer innebär en rimlig balans mellan elevens behov av en trygg skolväg, vårdnadshavarens ansvar och kommunens behov av att kunna organisera skolskjutsen på ett effektivt sätt. De individuella bedömningar som redan ska göras ger samtidigt möjlighet att anpassa skolskjutsen i de fall där trafikförhållanden eller andra särskilda omständigheter motiverar detta.

Det finns därför inte tillräckliga skäl att införa en generell gräns om 1 500 meter mellan bostad och hållplats eller uppsamlingsplats.

Medborgarförslaget föreslås därför avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-10-08

Kommunfullmäktiges beslut 2026-06-22, § 81

Medborgarförslag om ändrat avstånd för skolskjuts

Beslutet skickas till

Förslagsställaren

Kommunfullmäktige - för redovisning